

Een zeker bestaan

Naar een toekomstbestendig
stelsel van het sociaal minimum

COMMISSIE
SOCIAAL
MINIMUM

An illustration of a person in silhouette pushing a large, textured orange sphere up a teal mountain slope. The background is a light blue gradient.

Een zeker bestaan

Naar een toekomstbestendig
stelsel van het sociaal minimum

RAPPORT II

COMMISSIE
SOCIAAL
MINIMUM

An illustration of a person in silhouette pushing a large, textured orange sphere up a teal mountain slope. The background features a low-poly, geometric pattern in shades of teal and blue.

Opdracht van de Commissie sociaal minimum

Instelling: juli 2022 door Minister voor Armoedebeleid

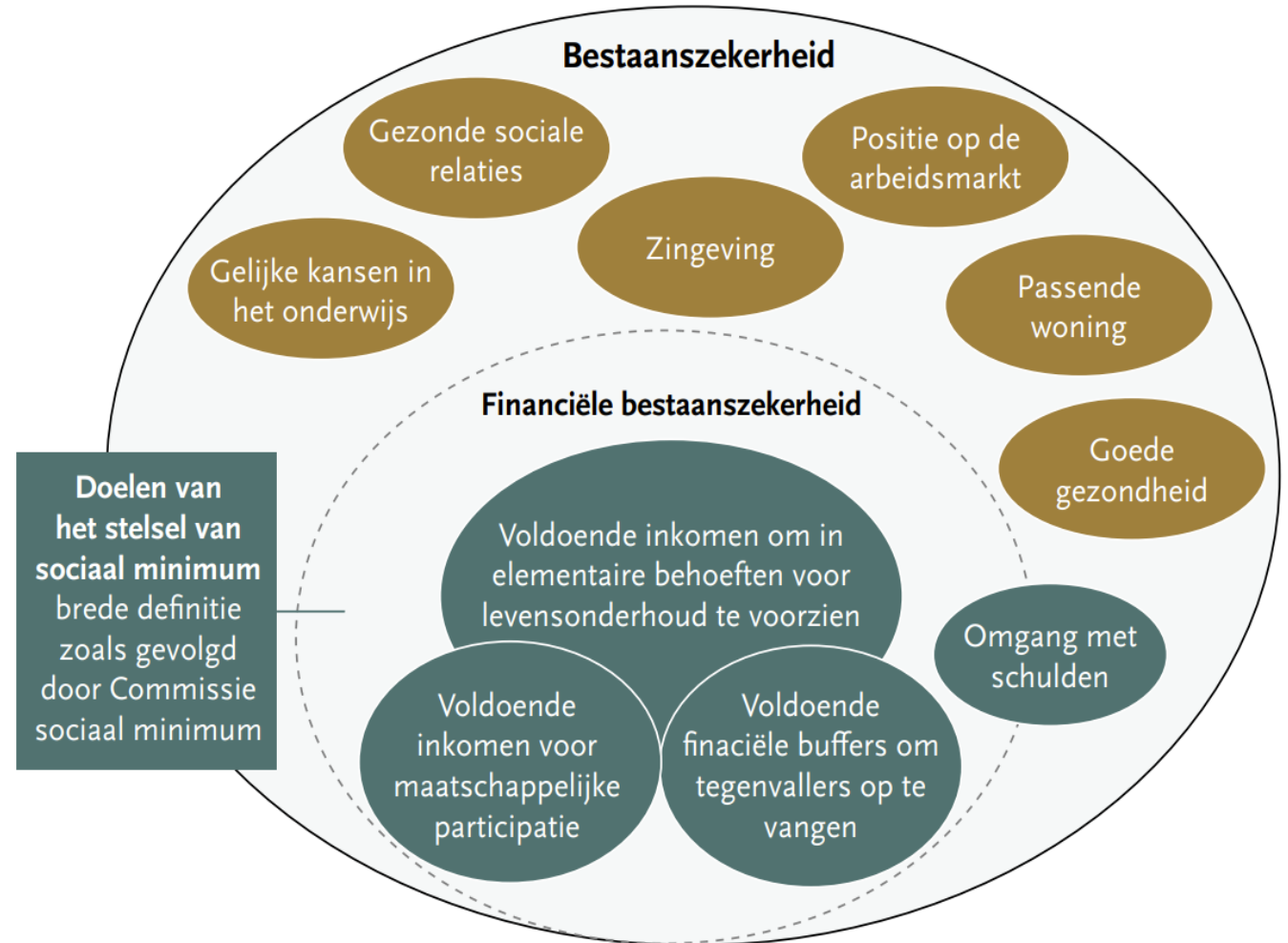
Opdracht om onderzoek te doen:

1. Wat verschillende huishoudtypen nodig hebben om rond te komen en om mee te doen aan de maatschappij
2. De systematiek van het sociaal minimum

Bestaanszekerheid en financiële bestaanszekerheid

- Grondwet: overheid biedt bestaanszekerheid aan burgers
- Bestaanszekerheid raakt veel onderwerpen (zie figuur)
- Stelsel sociaal minimum is gericht op *financiële* bestaanszekerheid
  - Voldoende inkomen voor levensbehoeften, sociale participatie en om tegenvallers op te vangen
- Stelsel bestaat uit
  - Minimumuitkeringen (zoals bijstand of AOW)
  - Landelijke aanvullende regelingen (zoals toeslagen)
  - Lokale aanvullende regelingen (via gemeenten)

Inhoudelijke doelen

Toekomstbestendig stelsel sociaal minimum

1. Inkomensbescherming: Het stelsel van het sociaal minimum moet ervoor zorgen dat mensen zonder inkomen genoeg geld hebben om rond te komen en om onverwachte uitgaven op te vangen.

2. Sociale participatie: Het stelsel van het sociaal minimum moet mensen in staat stellen om mee te doen in de samenleving, zoals het lidmaatschap van een sport- of hobbyclub of een andere invulling.

3. Arbeidsdeelname en activering: Het stelsel van het sociaal minimum moet het makkelijk maken om te gaan werken of om meer uren te gaan werken. Voor wie niet kan werken, zijn er zinvolle activiteiten.

Stelselvereisten (randvoorwaarden)

1. Voorspelbaarheid: De regels moeten eenduidig en begrijpelijk zijn.

2. Toegankelijkheid: Sociale voorzieningen moeten toegankelijk zijn en er mogen geen hoge drempels zijn voor mensen om er gebruik van te maken.

3. Uitvoerbaarheid: Uitvoeringsprofessionals moeten uit de voeten kunnen met de regels en de doelen kunnen halen met de beschikbare mensen, middelen en tijd.

4. Houdbaarheid: Het stelsel moet betaalbaar zijn en er moet steun voor zijn in de samenleving.

Aanbevelingen Commissie sociaal minimum

Een voorspelbaar en toegankelijk stelsel van het sociaal minimum dat een toereikend inkomen biedt en dat uitvoerbaar en houdbaar is.

Pijler 1 Toereikend inkomen

1 Verhoog het besteedbaar inkomen

2 Verhoog de kinderregelingen

3 Herijk elke vier jaar het sociaal minimum

4 Accepteer dat een hoger inkomen de prikkel om te werken vermindert

Pijler 2 Voorspelbaar en toegankelijk stelsel dat uitvoerbaar en houdbaar is

1 Zorg voor soepele overgangen tussen uitkering en werk en bied passende begeleiding

2 Regel inkomensbescherming zo veel mogelijk op landelijk niveau en harmoniseer de voorwaarden van lokale regelingen

3 Bied en benut ruimte voor maatwerk voor schrijnende gevallen en borg de beslagvrije voet om ophoop van schulden te voorkomen

4 Versterk de wettelijke positie van kinderen, onder meer door een wettelijk recht op basisvoorzieningen te regelen

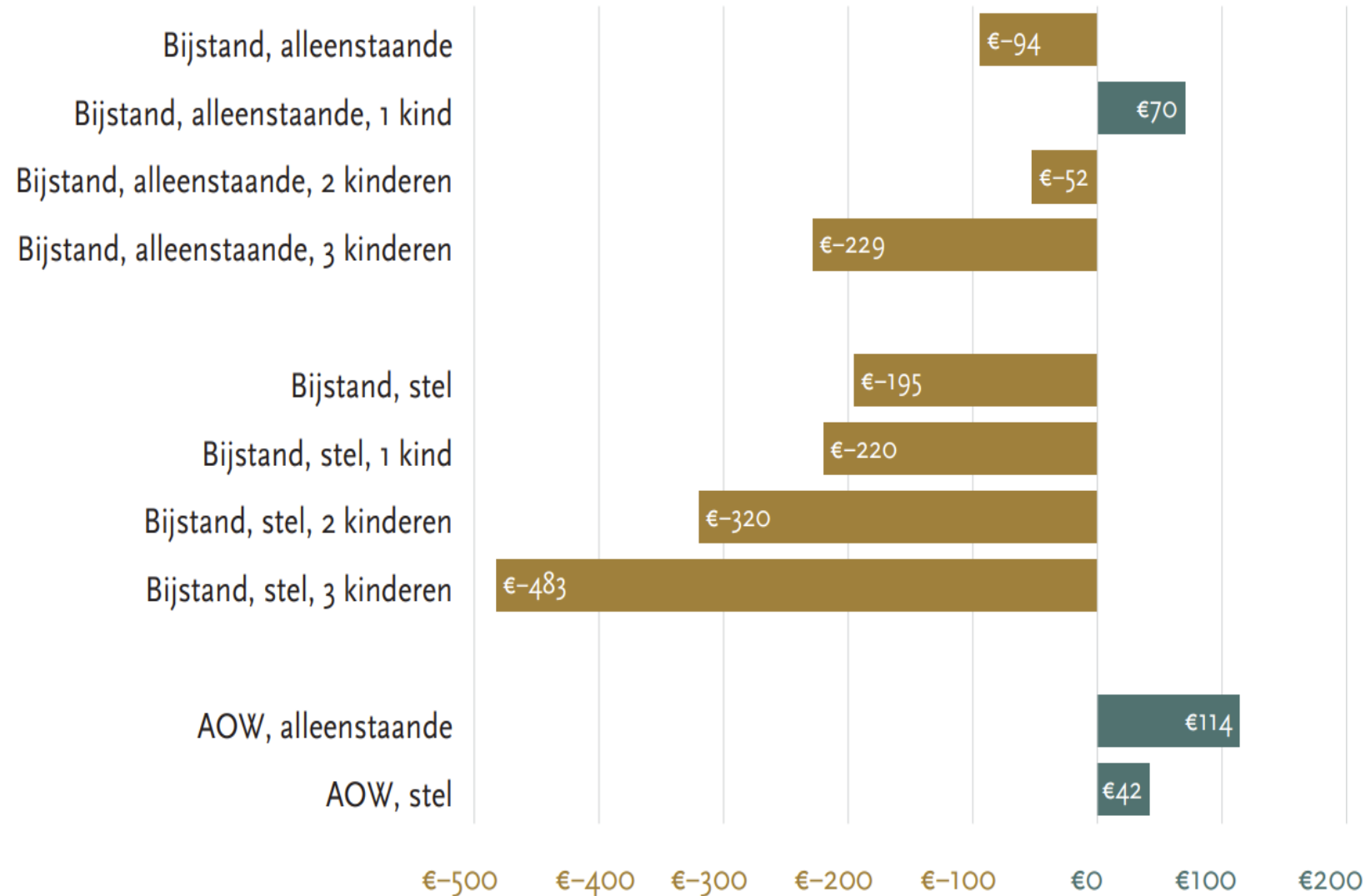
5 Ontwikkel aanvullend beleid rond wonen, zorg en energie

6 Werk aan een fundamentele aanpassing van het toeslagenstelsel, en focus daarbij op inkomensbescherming en zekerheid vooraf

Saldo inkomsten en uitgaven: veel huishoudens komen tekort

Scenario 1: flexbudget 6 procent in een ondergemiddelde gemeente

- Veel huishoudtypen komen tekort
- Stellen grotere tekorten dan alleenstaanden
- Vooral tekorten bij huishoudens met kinderen
  - Groter tekort als er meer kinderen zijn
  - Groter tekort als er oudere kinderen zijn
- Voor AOW: sociaal minimum toereikend

Terugblik eerste rapport

Advies voor een toereikend inkomen

- Voorkeur voor zeker inkomen boven onzeker inkomen
  - Liever geen inkomen dat kan worden teruggevorderd of inkomen dat mensen zelf moeten aanvragen

Advies

- Verhoog het minimumloon, de bijstand en eventueel de huurtoeslag
- Verhoog de kinderbijslag en/of het kindgebonden budget

Verhoog het
besteedbaar inkomen

1

Verhoog de
kinderregelingen

2

Herijk elke vier jaar
het sociaal minimum

3

Accepteer dat een
hoger inkomen de
prikkel om te werken
vermindert

4

Aanbevelingen uit het tweede rapport **Herijk elke vier jaar het sociaal minimum**

- Periodieke herijking is nodig om het inkomen in de toekomst op peil te houden
- Elke 4 jaar
- Onafhankelijke commissie van experts
- Analyse van de Commissie updaten (niet wiel opnieuw uitvinden)

Pijler 1
Toereikend inkomen

Verhoog het
besteedbaar inkomen

1

Verhoog de
kinderregelingen

2

Herijk elke vier jaar
het sociaal minimum

3

Accepteer dat een
hoger inkomen de
prikkel om te werken
vermindert

4

Aanbevelingen uit het tweede rapport

Accepteer dat een hoger inkomen de prikkel om te werken vermindert

- Op dit moment is er soms al sprake van een armoedeval
  - Werken leidt soms niet/nauwelijks tot een hoger inkomen
- Een hoger sociaal minimum verslechtert de prikkels
  - Hard nodig omdat inkomen nu tekortschiet
- Effect wel tegengaan met goed beleid
  - Meer zekerheid stimuleert tot (meer) werken
  - Regels rond bijverdienen verruimen
  - Goed activeringsbeleid

Pijler 1
Toereikend inkomen

Verhoog het
besteedbaar inkomen

1

Verhoog de
kinderregelingen

2

Herijk elke vier jaar
het sociaal minimum

3

Accepteer dat een
hoger inkomen de
prikkel om te werken
vermindert

4

Voorspelbaar en toegankelijk stelsel van het sociaal minimum

1. Nieuwe balans tussen Rijksbeleid en gemeenten
2. Harmoniseer de voorwaarden van lokale regelingen
3. Fundamentele aanpassing toeslagenstelsel
4. Versterk de positie van kinderen